

Fullmäktige 24.03.2025 § 32

§ 32

Motion om att ordna parkmåltider i Esbo

Beredning och upplysningar:

Laine Raija

Turunen Jaana

Konttinen Nina

Ahola Minna

Karkkunen Nanna

Westerlund Mia

fornamn.efternamn@esbo.fi

Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande

Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Jaana Valles m.fl. motion 19.8.2024 om att ordna parkmåltider i Esbo och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Fullmäktige:

Stadsstyrelsens förslag godkändes enhälligt.

Redogörelse

Jaana Valle och 21 andra ledamöter lämnade 19.8.2024 en motion där de föreslår att man i Esbo ska ordna parkmåltider under grundskoleelevernas sommarlov och att detta beaktas i årsbudgeten. Motionen har beretts i samarbete mellan sektorn för fostran och lärande och koncernförvaltningens måltidstjänster. Motionen behandlades av nämnden för fostran och lärande 11.12.2024 och av nämnden Svenska rum 12.12.2024.

Stadsstyrelsen behandlade ärendet 13.1.2025 och återremitterade det för ny beredning.

I samband med budgeten i december 2024 beslutade fullmäktige att ett anslag på 149 000 euro reserveras för pilotförsöket med parkmåltider. Anslaget möjliggör ett pilotförsök med parkmåltider i fem invånarparker i juli 2025. I denna redogörelse beskrivs bakgrunden till ordnandet av parkmåltiderna och genomförandet av pilotförsöket.

Parkmåltidernas mål och syfte

I invånarparkerna kan barn och unga få nya vänner och tillbringa tid tillsammans med redan bekanta barn. Också de vårdnadshavare som bor i området möts i parker och kan med hjälp av kamratstöd få hjälp i sin vardag.

Syftet med parkmåltiderna är att öka välbefinnandet bland barn, unga och barnfamiljer samt att erbjuda små skolelever som är hemma på

sommaren och små barn som besöker parken tillsammans med sina föräldrar en varm måltid vid sidan av lek.

Parkmåltiderna uppmuntrar också barnfamiljer i området att bekanta sig med invånarparkernas övriga verksamhet och samtidigt hitta nya vänner och nya kamratrelationer i sitt bostadsområde. Verksamheten främjar på så sätt också samhörigheten i området.

Bakgrund

Ordnandet av parkmåltider inom finsk småbarnspedagogik granskades senast av utbildnings- och dagvårdsnämnden 13.6.2018. Den dåvarande nämnden ansåg att det var ändamålsenligt att ordna parkmåltider, men också att kostnaderna för parkmåltider inte fick minska den övriga finansieringen av undervisning och småbarnspedagogik. Efter behandlingen i nämnden granskades ordnandet av parkmåltider i samband med budgetförhandlingarna. Då ordnades ingen separat finansiering för parkmåltiderna.

Parkmåltider ordnades före år 2009 i alla invånarparker i Esbo som var öppna på sommaren. Fullmäktige fattade 6.4.2009 på grund av de ekonomiska utsikterna beslut om ett produktivetsprogram för åren 2009–2012 och uppställde utifrån det som mål att förbättra stadens produktivitet med 2,5 procent under varje år av fullmäktigeperioden . Enligt produktivetsprogrammet kunde man för att anpassa verksamheten och ekonomin vidta åtgärder såsom ändringar i tjänsternas mängd, innehåll eller kvalitetsnivå, ändringar i servicenätet och optimering av metoderna för produktion av tjänster.

Parkmåltiderna avskaffades år 2009 bland annat på grund av prioriteringen av lagstadgade småbarnspedagogiska tjänster och den mängd svinmat som uppstod vid parkmåltiderna. Enligt statistiken från år 2008 uppgick mängden svinmat till 15 927 portioner, det vill säga 16 procent av den totala matmängden.

Hösten 2023 föreslogs i programmet Ett välmående Esbo att parkmåltiderna ska införas på nytt, och med det anslag som programmet beviljat gjordes sommaren 2024 en småskalig utredning om hur pilotförsöket med måltiderna kunde ordnas och om kostnaderna för parkmåltiderna.

Utifrån utredningen föreslogs i programmet Ett välmående Esbo att ordnandet av avgiftsfria parkmåltider pilottestas sommaren 2025 i varje storområde, i alla de fem parker som då är öppna och där det är möjligt att ordna servering. Tidpunkten för pilotförsöket bestämdes till juli, eftersom parkmåltiderna på detta sätt särskilt riktar sig till de barn och små skolelever som tillbringar högsommaren i staden.

I utredningen fastställdes de totala kostnaderna för anskaffning av mat, personal, transporter och redskap som behövs för att ordna tjänsterna i de fem invånarparker som valts ut för pilotförsöket. Uppskattningen av kostnaderna baserade sig på antalet besökare i invånarparkerna föregående sommar och dessutom beaktades i kostnaderna en uppskattning om att gratis parkmåltider kan öka antalet besökare. På grund av måltiderna och den uppskattade ökningen av antalet besökare måste staden anställa extra personal i parkerna så att fyra arbetstagare och en sommarjobbare arbetar i varje park som pilottestar parkmåltiderna i juli.

Inom finsk småbarnspedagogik förbereder man sig på pilotförsöket enligt finansieringsbesluten. I anslutning till ordnandet av avgiftsfria

parkmåltider förs närmare förhandlingar, särskilt om måltidstjänsterna, transporterna och personalarrangemangen, men också om andra behövliga frågor.

Invånarparker som valts ut till pilotförsöket sommaren 2025

I Esbo finns sammanlagt 16 invånarparker. Vid valet av parker för pilotförsöket har staden utnyttjat information om barnfamiljer, parkernas lämplighet för ordnandet av måltider och parkernas tillgänglighet i olika delar av staden.

Parker valdes ut från alla fem storområden, med följande kriterier:

- Invånarparkens läge
- Tillgänglighet med kollektivtrafik
- Parkens storlek och hur väl den fungerar för matsservering
- Möjlighet att ta emot ett större antal besökare än för närvarande.

Följande invånarparker serverar parkmåltider under sommaren:

- Sökö invånarpark, Esboviken
- Bergans invånarpark, Alberga
- Olars invånarpark, Mattby-Olars
- Södris invånarpark, Esbo centrum
- Hagalunds invånarpark, Hagalund

Bedömning av konsekvenserna av parkmåltider

Sammanhållning

Det uppskattas att verksamheten i invånarparkerna och parkmåltiderna stöder sammanhållningen i området. Parkmåltiderna för samman barn och familjer i olika åldrar och med olika kulturell bakgrund.

Parkmåltiderna kan utföras som en tjänst som alla som vill kan ta del av, med låg tröskel och utan att ställa familjer i ojämlig ställning.

Barnens välbefinnande

Det bedöms att parkmåltider främjar välbefinnandet hos de barn som deltar i den. En varm måltid som erbjuds i parken främjar barnens hälsa och en regelbunden måltidsrytm. Invånarparken erbjuder ett alternativ till eventuell ensamvaro för barn i skolåldern under skolloven. I bästa fall minskar barnens upplevelser av otrygghet och ensamhet i och med gemensamma måltider och deltagande i verksamheten.

Familjernas välbefinnande

Det bedöms också att parkmåltiderna kommer att främja välbefinnandet bland familjerna till de barn som deltar i den, eftersom den ger alla intresserade familjer en ny möjlighet att avgiftsfritt få en måltid för de mindre barnen i den invånarpark som testar måltiderna.

Ekonomiska konsekvenser

De extra kostnader som uppstår anknyter till livsmedel och leveranser, utdelning och ökning av antalet anställda.

Kostnader för ordnande av parkmåltider

Syftet med utredningen och planeringen är att förutse i synnerhet kostnaderna för pilotförsöket med parkmåltider. Efter pilotförsöket kan man också uppskatta kostnaderna för att ordna mer långvarig servering av parkmåltider.

Det är svårt att förutse hur många barn som deltar i verksamheten i invånarparkerna och i parkmåltiderna. Kostnaderna har dock uppskattats utifrån det genomsnittliga antalet besökare och tidigare besökarantal i de parker som valts ut för pilotförsöket. Antalet besökare i parkerna som har öppettid i juli 2025 beräknas öka på grund av möjligheten att äta jämfört med juli 2024, då sammanlagt 23 018 barn och vuxna besökte de sju parker som hade öppettid. Enligt Esbo och grannstädernas tidigare erfarenheter påverkar vädret antalet besökare i invånarparker. En regnig och kall sommar minskar på antalet besökare, medan soligt väder ökar antalet.

Preliminärt har antalet besökare uppskattats till i genomsnitt 150 besökare per invånarpark. Detta skulle innebära cirka 15 000 lunchgäster i juli. Bedömningen baserar sig på både Esbo stads och grannstädernas tidigare erfarenheter.

Beräkningarna baserar sig på en portionsstorlek på 250 gram och ett måltidspris på 3,00 euro. Måltidspriset har erhållits från Esbo catering och kommer att preciseras ytterligare under våren. I kostnaderna inkluderades kostnaderna för måltiderna och leveranserna.

I de fem utvalda invånarparkerna beräknas de genomsnittliga totalkostnaderna för parkmåltider i juli uppgå till 148 218 euro och i en enskild invånarpark till cirka 29 643 euro.

Ordning av parkmåltider

Parkmåltiderna planeras så att de så ändamålsenligt som möjligt kan ordnas i parker. Utifrån Esbo stads och grannstädernas tidigare erfarenheter har man planerat att alla barn och unga under 16 år som använder parken ska få mat. Specialdieter kan inte beaktas i parkerna, eftersom man inte på förhand anmäler sig till måltider såsom i grannstäderna. Mat serveras så länge den räcker till. Det föreslås att måltiderna i stor utsträckning ska genomföras enligt samma principer som tidigare.

Den mat som serveras i parken är avgiftsfri och serveras vardagar klockan 12. Barnen ska ha med sig egna bestick: tallrik, mugg och sked. Med maten serveras vatten. Matens portionsstorlek är 250 g. Till menyn väljs maträtter som barn lätt kan äta i parken. Dessutom har det framförts önskemål att menyn ska omfatta rätter som sedan tidigare är kända som barnens favoriter.

Bara ett måltidsalternativ erbjuds åt gången, liksom i grannstäderna. Om det finns flera alternativ stiger kostnaderna och hanterbarheten försämras. Dessutom försvåras utdelningen. Menyn publiceras på förhand på esbo.fi och finns också i parkerna. Under 2–3 dagar per vecka serveras vegetarisk mat. Kostnaderna för vegetarisk mat skiljer sig inte från kostnaden för annan slags mat.

När en anställd inom småbarnspedagogiken ordnar parkmåltider ska hen beställa mat, ställa fram menyer och innehållsförteckningar, dela ut maten, hantera den överblivna maten, utföra egenkontroll och följa matens serveringstemperatur samt följa hur mycket av maten som går åt. Dessutom samlar parkpersonalen in respons från besökare och samarbetspartner för utvärdering.

För att parkmåltiderna ska lyckas samarbetar de anställda inom småbarnspedagogiken och måltidstjänsterna aktivt när det gäller att ordna dem på ett ändamålsenligt sätt.

Hantering av överskottsmat

Åtgången av mat följs upp systematiskt och man strävar efter att hålla matsvinnet så litet som möjligt. Personalen inom småbarnspedagogiken ägnar särskild uppmärksamhet åt detta och styr genom olika sporrande pedagogiska metoder matgästernas beteende så att det inte uppstår svinn.

Utöver styrningen strävar man efter att undvika svinnmat genom att så bra som möjligt förutse måltidsbeställningarna och genom ett nära samarbete med måltidsproducenten. Om det blir mat över kan barnen bjudas en andra portion, varefter mat också kan bjudas till vårdnadshavarna som är på plats.

Det är inte möjligt att donera eller sälja den resterande maten, eftersom temperaturen på mat som delas ut utomhus enligt bestämmelserna om egenkontroll inte hålls tillräckligt varm tillräckligt länge. Måltiderna ordnas i parkförhållanden där det inte är möjligt att hålla varm eller kyla ner den återstående maten.

Sammanfattning

I samband med budgeten i december 2024 beslutade fullmäktige att ett anslag på 149 000 euro reserveras för ett pilotförsök med parkmåltider. Anslaget möjliggör ett pilotförsök med parkmåltider i alla fem invånarparker som har öppet i juli 2025. Vegetarisk mat serveras 2–3 gånger per vecka. Uppkomsten av matsvinn förebyggs genom förutseende och noggrann uppföljning i samarbete med måltidsproducenten samt genom pedagogiska och uppmuntrande metoder. Bestämmelserna om egenkontroll hindrar att överskottsmat från parkmåltiderna doneras eller säljs, om matens temperatur inte hålls tillräckligt varm under tillräckligt lång tid. Den mat som blir kvar efter att barnen ätit kan dock erbjudas till vårdnadshavarna på platsen.

Syftet med pilotförsöket är att få erfarenheter och utvärderingsinformation om ändamålsenliga tillvägagångssätt och de utmaningar som ska lösas samt om verifierade kostnader. Om pilotförsöket med parkmåltider görs en utvärdering där man utnyttjar den utvärderingsinformation om parkmåltider, maten som serverades och verksamheten som barn, unga, vårdnadshavare, personal och samarbetspartner lämnat i juli. Dessutom följer staden antalet matgäster och andra besökare, matens tillräcklighet och mängden överskottsmat.

Utifrån pilotförsöket kan man med hänsyn av erfarenheterna kostnadsmedvetet besluta om en eventuell fortsättning av parkmåltider och finansiering av dem i Esbo.

Beslutshistoria

Nämnden för fostran och lärande 11.12.2024 § 226

Förslag

Föredragande
Direktören för sektorn för fostran och lärande Rinta-aho Harri

Nämnden för fostran och lärande ger ett utlåtande enligt redogörelsen om Jaana Valles och 21 andra ledamöters motion 19.8.2024 om ordnande av parkmåltider i Esbo.

Beslut

Nämnden för fostran och lärande
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Nämnden Svenska rum 12.12.2024 § 103

Förslag

Föredragande
Direktören för sektorn för fostran och lärande Rinta-aho Harri

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsen om Jaana Valles och 21 andra ledamöters motion 19.8.2024 om att ordna parkmåltider i Esbo.

Beslut

Nämnden Svenska rum
Förslaget godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 13.1.2025 § 12

Förslag

Föredragande
Direktören för sektorn för fostran och lärande Rinta-aho Harri

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på motionen av Jaana Valle m.fl 19.8.2024 om att ordna parkmåltider i Esbo samt konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Direktören för sektorn för fostran och lärande Harri Rinta-aho hade förhinder och ärendet föredrogs av ekonomi- och förvaltningsdirektör Timo Ketonen.

Ordföranden föreslog understödd av Partanen att ärendet återremitteras.

Efter avslutad diskussion frågade ordföranden om ordförandens förslag kunde godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig detta, konstaterade ordföranden att stadsstyrelsen hade godkänt förslaget.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Ärendet återremitterades enhälligt för ny beredning.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 3.3.2025 § 54

Förslag

Föredragande
Tf direktör för sektorn för fostran och lärande Timo Ketonen

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på motionen av Jaana Valle m.fl 19.8.2024 om att ordna parkmåltider i Esbo samt konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling**Beslut**

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

- 1 Suunnittelun asukaspuistoruokailun pilotin alustavat kustannuslaskelmat

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite puistoruokailun järjestämisestä Espoossa

För kännedom